

Ylivieskan yläkoulujen valinnaisaineet 2025-2027

HYVÄ SEITSEMÄSLUOKKALAINEN JA HUOLTAJA

Tämä on tiedote koulumme valinnaisainetarjonnasta sekä valintojen tekemisestä kahdeksannelle ja yhdeksännelle luokalle.

Kahdeksannella luokalla valinnaisaineita on yhteensä kuusi tuntia viikossa koko lukuvuoden. Yhdeksännellä luokalla on valinnaisaineita yhteensä viisi vuosiviikkotuntia lukuvuoden aikana, mikä tarkoittaa käytännössä, että oppilaalla on valinnaisia opintoja syyslukukaudella kuusi tuntia viikossa ja kevätlukukaudella neljä tuntia tai päinvastoin.

Kaikille yhteisiä oppiaineita 8. ja 9. luokalla ovat äidinkieli ja kirjallisuus, englanti, ruotsi, matematiikka, biologia, maantieto, fysiikka (vain 9. lk), kemia, terveystieto, uskonto / elämäkatsomustieto, historia (vain 8. lk), yhteiskuntaoppi (vain 9. lk), liikunta sekä oppilaanohjaus. Näistä yhteisistä oppiaineista liikunnasta on tarjolla myös valinnaisia opintoja.

Valinnaisaineiden tehtävä on syventää ja laajentaa perusopetuksen oppiaineiden, erityisesti taide- ja taitoaineiden tietoja ja taitoja. Valinnaisaineet antavat oppilaalle mahdollisuuden syventää harrastuneisuuttaan ja löytää uusia kiinnostuksen kohteita. Valinnaisaineet tukevat perusopetuksen tavoitteita. Valintoja tehtäessä toivomme teidän yhdessä koululaisen kanssa miettivän tarkoin eri vaihtoehtoja ja perusteita valinnoille. Valinnaisaineet voivat vaatia koululaiselta kahden vuoden sitoutumista valintaan.

On hyvä, jos valinta tukee vahvasti koululaisen omia taipumuksia tai on lähellä hänen harrastustaan. Mikäli valintoihin liittyy kysyttävää, ottakaa yhteyttä valinnaisaineesta tiedottavaan opettajaan (s.4) tai nuorene opinto-ohjaajaan.

MITEN VALITSEN?

Suosittelemme, että oppilas tekee valintansa keskustellen huoltajansa kanssa. Valintoja pohdittaessa kannattaa muistaa seuraavia asioita:

- oppilaan omat yksilölliset taipumukset, harrastukset ja kiinnostukset voivat valintojen avulla toteutua myös koulutyössä
- oppilas tekee valintansa omista lähtökohdistaan ilman, että esim. kavereiden valinnat vaikuttavat ratkaisuun
- valinnaisiin opintoihin sisältyy mahdollisuus oppia hyödyllisiä taitoja tulevaisuutta varten ja taidot voivat olla hyödyllisiä myös jatko-opintoja tai ammatinvalintaa silmällä pitäen
- valinnaisesta vieraasta kielestä voidaan huoltajan pyynnöstä merkitä päättötodistukseen osallistumismerkintä numeroarvosanan sijaan
- valinnaisaineessa voidaan kahdessa vuodessa saavuttaa merkittävä osaamisen taso

Oppilaat ilmoittavat valintansa Wilmassa viimeistään ke 5.2.2025. Myös varavalinnat on mietittävä huolellisesti. Myöhemmin selviää, mitkä valinnaisaineet toteutuvat (esim. mihin aineisiin syntyy riittävän suuri ryhmä), ja mahtuvatko kaikki oppilaat haluamiinsa ryhmiin. **Kaikkia toiveita ei voida toteuttaa ja varavalinnoilla varmistetaan, että kaikki voivat opiskella kiinnostuksensa mukaisia aineita.**

TAIDE- JA TAITOAINEIDEN VALINNAISET 8. JA 9. LUOKALLE

- Kotitalouden syventävät opinnot
- Kuvataiteen syventävät opinnot
- Käsityön syventävät opinnot
- Liikunnan syventävät opinnot
- Musiikin syventävät opinnot

Näistä oppilas valitsee yhden, jota opiskelee sekä 8. että 9. luokalla kaksi tuntia viikossa koko lukuvuoden ajan. Lisäksi oppilas opiskelee 9. -luokalla yhtä yllä mainittua ainetta ns. lyhytkurssina eli käytännössä kaksi tuntia viikossa joko syksyllä tai keväällä. Tämä oppiaine valitaan 8. luokalla.

Kotitalouden, kuvataiteen, käsityön ja musiikin osalta syventävistä opinnoista annettava arvosana (4-10) korvaa kyseisessä aineessa seitsemännellä luokalla annetun arvosanan ja on näin aineen päättöarvosana. Liikunnan syventävistä opinnoista ei anneta omaa erillistä arvosanaa, vaan sen suoritukset otetaan huomioon osana kaikille yhteisen liikunnan arvosanaa.

Niistä taide- ja taitoaineista, joita oppilas ei valitse, seitsemännen luokan arvosana siirtyy päättötodistuksen arvosanaksi. Jos oppilas ei valitse liikunnan syventäviä opintoja, hänen päättötodistuksen arvosansa on kaikille yhteisen liikunnan arvosana.

Tarkemmat kuvaukset opinnoista löytyvät oppaan sivulla 5.

MUUT VALINNAISAIHEET 8. JA 9. LUOKALLE

- Kotitalouden valinnaiset opinnot innostuneelle ruoanlaittajalle ja leipojalle
- Kuvataiteen valinnaiset opinnot taidetta rakastaville
- Käsityön tekniset valinnaiset opinnot
- Käsityön tekstiilin valinnaiset opinnot
- Liikunnan valinnaiset opinnot aktiiviharrastajalle
- Liikunnan akatemiaopinnot
- Musiikin valinnaiset soveltavat opinnot aktiiviharrastajalle
- Ranskan kieli
- Saksan kieli
- Tietotekniikka

Näistä oppilas valitsee kaksi oppiainetta, joita molempia oppilas opiskelee 8. luokalla kaksi tuntia viikossa koko lukuvuoden. 9. luokalla vain toinen valituista valinnaisaineista jatkuu ja sitä opiskellaan kaksi tuntia viikossa koko lukuvuoden. Oppilas voi esittää myöhemmin toiveen siitä kumpi valinnaisaine jatkuu. Jos oppilaan valinta on ranskan tai saksan kieli tai liikunta-akatemia, näitä opiskellaan automaattisesti sekä 8. että 9. luokalla.

Näistä opinnoista todistukseen tulee oma erillinen arvosanansa (4-10). Tarkemmat kuvaukset opinnoista löytyvät oppaan sivuilla 6-8.

HUOM. Kotitaloutta voi valita vain joko syventäviksi (taide- ja taitoaineiden valinnaiset) tai soveltaviksi opinnoiksi (muut valinnaisaineet).

LISÄTIETOJA

Lisätietoa valinnaisaineista ja lyhytkursseista voi kysyä Wilma-viestillä seuraavilta opettajilta:

- Kotitalous: Johanna Laitinen, Anne Savikoski ja Heidi Haikola
- Kuvataide: Minna Korpi-Kinnunen ja Mikko Luhtasela
- Käsityö, tekninen työ: Toni Väyrynen ja Janne Suominen
- Käsityö, tekstiilityö: Eeva Tauriainen ja Suvi Nissilä
- Liikunta: Mari Lindgren, Sanna Myllylahti, Aappo Rähä, Jyri Soukka ja Heikki Vainiotalo
- Musiikki: Elina Lehto
- Ranskan kieli: Heidi Veikkolainen
- Saksan kieli: Jenni Hannula
- Tietotekniikka: Ari Turpeinen ja Markus Översti

VALINNAISAINHEET JA JATKO-OPINNOT

Peruskoulupohjaiseen ammatilliseen koulutukseen pyrittäessä valintapisteisiin vaikuttavat yleinen koulumenestys sekä viidestä taide- ja taitoaineesta kolmen parhaan arvosanan keskiarvo. Yleistä koulumenestystä osoittaa kaikkien aineiden keskiarvo. Taito- ja taideaineita ovat liikunta, kuvataide, käsityö, kotitalous ja musiikki. Jos samasta aineesta on kaksi arvosanaa (yhteinen ja valinnainen), lasketaan arvosanojen keskiarvo.

Opiskelijavalinta lukioon tapahtuu yleensä peruskoulun päättötodistuksen lukuaineiden keskiarvon osoittamassa järjestyksessä. Valinnaisen vieraan kielen arvosana lasketaan lukuaineiden keskiarvoon.

1. TAIDE- JA TAITOAINEIDEN VALINNAISET

Oppilas valitsee alla olevista opinnoista yhden.

➤ **Kotitalouden syventävät opinnot**

Opinnoissa syvennetään 7. luokalla opittuja ravitsemuksen, ruoanvalmistuksen, puhtaanapidon ja vaa-
tehuollon sekä kuluttajana toimimisen tietoja ja taitoja. Tutustutaan yleisimpiin erityisruokavalioihin ja
suomalaiseen ruokakulttuuriin. Valmistetaan monipuolisesti erilaisia leivonnaisia ja ateriakokonaisuuksia
tutustuen myös eri maiden ruokakulttuureihin. Pohditaan kotitaloustaitojen merkitystä omassa arjessa.
Jos valitset tämän, et voi valita muista valinnaisaineista kotitalouden soveltavia opintoja.

➤ **Kuvataiteen syventävät opinnot**

Kuvataiteen syventävien opintojen tehtävä on syventää kuvantekemisen taitoja sekä taiteentuntemusta.
Opinnoissa syvennyttään erityisesti mediaan ja kuvaan sekä arkkitehtuuriin ja muotoiluun. Pääpaino on
luovuuden, rohkeuden ja omaperäisyyden etsinnässä: rennosti, mutta tavoitteellisesti.

➤ **Käsityön syventävät opinnot**

Käsityössä jatketaan 7. luokalla opittujen asioiden syventämistä. Käsitöissä omat oppimistehtävät tai
työt muodostuvat erilaisista materiaaleista. Oppilas voi luoda itse oman oppimisympäristön ja oppimis-
tehtävät. Työ voi olla yksilötyö, parityö tai ryhmätyö. Oppilas valitsee pääasiallisiksi opinnoikseen joko
teknisen työn tai tekstiilityön, mutta voi työskentelyssä halutessaan yhdistää teknisen ja tekstiilin materi-
aaleja ja työtapoja.

- Tekninen työ: Syvennetään 7. luokalla opittuja tietoja ja taitoja mm. aineilistekniikat, lastuava
työstö, analoginen elektroniikka, digitaalitekniikka, cnc-tekniikka, koneellinen puuntyöstö. Käsitel-
lään materiaaleja, niiden valmistusta, niiden ominaisuuksia ja käyttöä. Tutkitaan ja kokeillaan eri-
laisia materiaaleja ja työvälineitä. Tutustaan erikoistekniikoihin mahdollisuuksien mukaan. Pohdi-
taan kädentaitojen merkitystä oppilaan omassa elämässä sekä yhteiskunnassa ja työelämässä.

Tekstiilityö: Tule valmistamaan omien toiveittesi mukaisia vaatteita, lankatöitä ja muita tekstiilejä!
Pääset käyttämään tuttuja ja uusia työvälineitä, kuten kirjovaa ompelukonetta. Saat suunnitella
itseäsi kiinnostavat työt eri aihepiireistä. Useista tekniikoista ja materiaaleista voit valita suunnitel-
miisi sopivimmat. Jokainen saa myös kokeilla erikoistekniikkaa yhteisen tekstiilin merkeissä. Si-
nulla on myös mahdollisuus toteuttaa e-tekstiili ja käyttää kangaspuita.

➤ **Liikunnan syventävät opinnot**

Syventävässä liikunnassa pääset kehittämään omia liikunnallisia perustaitojasi. Harjoitteleme moni-
puolisesti liikkumis-, tasapaino- ja välineenkäsittelytaitoja. Kokeilemme eri liikuntalajeja uudet lajit huo-
mioiden ja syvennämme aiemmin opittua. Tule yhdessä kokemaan liikunnan riemua! Tytöille ja pojille
on omat liikuntaryhmät.

➤ **Musiikin syventävät opinnot**

Kerrataan ja syvennetään 7. luokalla opittuja taitoja, tutustutaan monipuolisesti musiikin eri lajeihin ja
ilmenemismuotoihin. Sisällöt tarkennetaan vuosittain oppilaiden mielenkiinnon kohteet huomioiden.
Opiskelun pääpaino on perusmusisointitaitojen kehittämisessä ja monipuolistamisessa. Opetuksessa
huomioidaan jokaisen oppilaan lähtötaso, opiskelu ei vaadi aiempia koulun ulkopuolisia musiikillisia
opintoja eikä nuotinlukutaitoa.

2. MUUT VALINNAISAINHEET

Oppilas valitsee alla olevista opinnoista kaksi.

◆ **Kotitalouden valinnaiset opinnot innostuneelle ruoanlaittajalle ja leipojalle**

Opinnoissa toteutetaan vaativampia leivonta- ja ruuanvalmistustekniikoita, jolloin 7. luokan perustiedot ja taidot tulee olla hyvin hallinnassa. Opinnoissa täydennetään 7. luokalla opittuja ravitsemuksen, ruoanvalmistuksen ja leivonnan tietoja ja taitoja. Tutustutaan kotitalouden arjen taitojen tuomiin mahdollisuuksiin yrittäjyydessä ja muussa työelämässä. Jos valitset tämän, et voi valita taide- ja taitoaineiden valinnaisista kotitalouden syventäviä opintoja.

◆ **Kuvataiteen valinnaiset opinnot taidetta rakastaville**

Kokeilevan kuvataiteen opinnot ovat syventäviä ja soveltavia, jotka ovat suunniteltu erityisesti kuvataiteen aktiiviselle harrastajalle. Opintojen sisällöt suunnitellaan tarkemmin yhdessä oppilaiden kanssa. Opiskelussa pyritään yksilötyöskentelyyn, jossa voi paneutua omaan teemaan sekä syventää ja soveltaa haluamiaan tekniikoita.

Tässä valinnaisaineessa paneudutaan aiheisiin, joista on mahdollisimman paljon hyötyä kaikessa opiskelussa, pääsykokeissa sekä mahdollisissa ammatinvalinnan mietinnöissä. Opinnoista kootaan portfolio ja 9. luokan lopulla järjestetään töistä näyttely, mahdollisuuksien mukaan.

Pyrimme tekemään myös taidematkoja mahdollisuuksien mukaan.

Mikäli oppilas valitsee soveltavien opintojen lisäksi myös syventävät opinnot kuvataiteesta (yhteensä neljä tuntia viikossa), voidaan hänelle merkitä painotettu kuvataiteen suoritus.

◆ **Käsityön valinnaiset opinnot: elektroniikka, metalli, puu, tekstiili**

Voit valita alla olevista vaihtoehdoista joko 1) tekstiilityön tai 2) teknisen työn, jolloin valitaan kolmesta vaihtoehdosta (metallityö, puutyö, elektroniikka) kaksi.

- Metallityö: Metallitöissä voit valmistaa oman idean pohjalta erilaisia metallitöitä tai korjata viallisia valmiita tuotteita. Voit myös korjata esimerkiksi ajoneuvoja tai tuunata niitä. Työhön tai oppimistehtävään voit lisätä myös muita materiaaleja, kuten puu, elektroniikka, muovi ja pehmeät materiaalit.
- Puutyö: Puutöissä voit valmistaa oman idean pohjalta erilaisia puutöitä tai entisöidä/kunnostaa valmiita tuotteita. Puutöissä on myös mahdollista opiskella rakentamisen alkeita. Työhön voit liittää myös metallia, elektroniikkaa, muoviva ja pehmeitä materiaaleja.
- Elektroniikka: Elektroniikassa voit valmistaa elektroniikka - ja sähkölaitteita oman idean tai valmiin mallin mukaan. Elektroniikassa voit myös yrittää korjata viallisia laitteita. Elektroniikan työhön tai oppimistehtävään voit liittää myös metallia, puuta, muoviva ja pehmeitä materiaaleja.
- Tekstiilityö: Tule suunnittelemaan ja tekemään itsellesi mieluisia tekstiilejä, muun muassa lankatöitä ja vaatteita! Pääset tutustumaan monipuolisesti erilaisiin tekniikoihin ja valitsemaan töihisi sopivimmat. Saat kokeilla myös uusia tekniikoita. Voit myös yhdistää yhteen työhön useampaa tekniikkaa tai työtapaa. Omien töidesi lisäksi voit halutessasi osallistua parityöskentelyyn ja koko ryhmän yhteisprojektiin. Näiden lisäksi pohditaan kädentaitojen merkitystä ja tutustutaan käsityön mahdollisuuksiin työelämässä.

◆ Liikunnan valinnaiset opinnot aktiiviharrastajalle

Valinnaisessa liikunnassa pääset kehittämään kokonaisvaltaisesti liikunnallisia valmiuksiasi. Oppilaan tulee olla motivoitunut harjoittelemaan omia liikunnallisia ominaisuuksia ja taitoja. Harjoittelu on tavoitteellista toimintaa jaksoittain, missä kehitetään liikunnan osa-alueita: nopeutta, voimaa, liikkuvuutta ja taitoa. Harjoittelu tapahtuu eri liikuntaympäristöissä. Opinnot on suunnattu tytöille ja pojille.

◆ Liikunnan akatemiaopinnot

Valinnaisessa liikunnassa pääset kehittämään omaa urheilijanpolkuasi ja sinulla on mahdollisuus harjoitella koulupäivän aikana. Oppilaan tulee olla mukana seuratoiminnassa jossakin seuraavista lajeista: jalkapallo, jääkiekko, kestävyys (yleisurheilu, hiihto), pesäpallo, tanssi, telinevoimistelu, uinti tai salibandy. Oppilaan tulee olla motivoitunut kehittämään itseään urheilijana. Harjoittelu on tavoitteellista laji- ja oheisharjoittelua yhteistyössä Ylivieskan lukioakatemiaan kanssa. Lukion aikatauluista johtuen, osa lajiharjoituksista saattaa sijoittua aikaisin aamulle ennen koulupäivän alkua, esim. uinti tai osa iltapäivälle 7.-8. tunnille esim. salibandy. Suunnittelemme yhdessä jokaiselle urheilijalle harjoitteluohjelman, jonka toteutumista seuraamme harjoituspäiväkirjalla. Opinnot on suunnattu tytöille ja pojille.

◆ Musiikin valinnaiset opinnot aktiiviharrastajalle

Syvennetään, laajennetaan ja sovelletaan aiemmin ja muualla opittuja musisointitaitoja. Annetaan erityisesti valmiuksia musiikin jatko-opintoihin suuntaaville oppilaille. Sisällöt tarkennetaan vuosittain oppilaiden mielenkiinnon kohteet huomioiden. Opiskelun pääpaino on haasteellisemmassa musisoinnissa, jossa tutustutaan laaja-alaisesti musiikin eri lajeihin ja ilmenemismuotoihin. Oppilaalta edellytetään vahvaa kiinnostusta musiikkiin ja valmiuksia sekä erilaisiin työtapoihin ja -ympäristöihin että itsenäiseen opiskeluun.

◆ Ranskan kieli

Ranska on todellinen maailmankieli; sitä puhuu äidinkielenään tai maansa virallisena kielenä lähes 300 miljoonaa ihmistä monissa Euroopan, Afrikan ja Aasian maissa sekä Kanadassa. Ranska on tärkeä talouselämän, kulttuurin ja kansainvälisen yhteistyön kieli. Se on yksi EU:n ja YK:n virallisista kielistä. Koska ranska pohjautuu latinan kieleen, sen osaamisesta on hyötyä muiden romaanisten kielten, kuten italian, espanjan ja portugalin ymmärtämisessä. Sanastoltaan se hyödyttää myös englannin opinnoissa. Ranskan taitajia tarvitaan matkailussa, kulttuuriharrastuksissa, monilla aloilla työmarkkinoilla ja kansainvälisessä yhteistyössä sekä myös jatko-opinnossa ja tutkimustyössä.

◆ Saksan kieli

Saksa on EU:n puhutuin kieli, noin 100 miljoonaa ihmistä puhuu sitä äidinkielenään keskellä Eurooppaa. Lisäksi saksaa opiskellaan monessa maassa vieraana kielenä. Työelämässä saksan kielen osajista on pulaa. Saksa on Suomen tärkeimpiä kauppakumppaneita. Saksa on tärkeä matkailun, tieteen, kulttuurin ja tekniikan kieli. Oppitunneilla tutustutaan kielen lisäksi monipuolisesti saksankielisten maiden tapoihin ja kulttuuriin. Pääpaino tunneilla on kuitenkin kielen puhumisen harjoittelu eri tilanteissa. Saksa on englannin ja ruotsin sukulaiskieli, eli näissä kielissä on yhteneväisyyksiä niin sanaston kuin rakenteiden osalta.

◆ Tietotekniikka

Kun perustiedot eivät riitä. Osaatko oikeasti käyttää tietokoneita muuhunkin kuin pelaamiseen? Kurssilla syvennetään tietoteknisiä taitoja: sinusta tulee tietokonelaitteiston guru, taulukkolaskennan taikuri ja kuvankäsittelyn mestari, joka osaa käyttää tietokoneita ja tabletteja normaalia keskiverto-oppilasta taitavammin. Kurssilla tutustut siis tietotekniikan osa-alueisiin, joihin muilla tunneilla ei voida perehtyä. Tällaisia ovat esimerkiksi robotiikka, syvällisempi ohjelmointi ja tietokonelaitteiston kokoonpano.

VALINNAT ON ILMOITETTAVA WILMAN KURSSITARJOTTIMESSA VIIMEISTÄÄN KE 5.2.2025.

Alla olevaa listaa voit käyttää valintojen pohdintaan ja rastittaa listasta omat valintavaihtoehdot.

TAIDE- JA TAITOAINEIDEN VALINNAISET

Valitse yksi ensisijaisena valintana ja yksi varavalintana.

- Kotitalouden syventävät opinnot
- Kuvataiteen syventävät opinnot
- Käsityön syventävät opinnot (valitse joko tekninen tai tekstiilityö)
 - tekninen työ
 - tekstiilityö
- Liikunnan syventävät opinnot
- Musiikin syventävät opinnot

MUUT VALINNAISAIINEET

Valitse kaksi ensisijaisena valintana ja kaksi varavalintana.

- Kotitalouden valinnaiset opinnot innostuneelle ruoanlaittajalle ja leipojalle
- Kuvataiteen valinnaiset opinnot taidetta rakastaville
- Käsityön valinnaiset opinnot
 - joko
 - tekstiilityö
 - tai
 - tekninen työ, jossa valitset seuraavista kolmesta vaihtoehdosta kaksi
 - ✧ elektroniikka, ✧ metalli, ✧ puu
- Liikunnan valinnaiset opinnot aktiiviharrastajalle
- Liikunnan akatemiaopinnot
- Musiikin valinnaiset opinnot aktiiviharrastajalle
- Ranskan kieli
- Saksan kieli
- Tietotekniikka

Huomaa: ranskan ja saksan kieltä sekä liikunnan akatemiaopintoja opiskellaan automaattisesti sekä 8. että 9. luokalla kaksi tuntia koko lukuvuoden ajan.